Drago Tadić proti Chorvatsku, rozsudek ze dne 28. 11. 2023 – K nestrannosti soudu v případě zapojení jeho předsedy do daného případu a k porušení presumpce neviny v kontextu uniklých odposlechů stěžovatele do médií

Stěžovatel: Drago Tadić

Žalovaný stát: Chorvatsko

Číslo stížnosti: 25551/18

Datum: 28.11.2023

Článek Úmluvy: čl. 6 odst. 1
čl. 6 odst. 2

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nestranný soud, presumpce neviny, spravedlivý proces

Český právní řád: čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod
čl. 40 odst. 2 Listiny základních práv a svobod
§ 2 odst. 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
§ 30 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Významnost: 2

VÝBĚR ROZHODNUTÍ EVROPSKÉHO SOUDU PRO LIDSKÁ PRÁVA PRO JUSTIČNÍ PRAXI Č. 3/2024

Drago Tadić proti Chorvatsku

rozsudek ze dne 28. 11. 2023, č. 25551/18

Autorský komentář

Komentovaný rozsudek Soudu pojednával o dvou problematikách – nestrannosti soudu a presumpci neviny. To vše na pozadí případu, kdy se stěžovatel snažil ovlivnit rozhodnutí chorvatského Nejvyššího soudu v jiné kauze. Stěžovatel sám se však za toto své jednání ocitl na lavici obžalovaných.

Stěžovatel vyvíjel spolu s dalšími osobami snahy s cílem působit na soudce Nejvyššího soudu

takovým způsobem, aby rozhodli příznivě v kauze prominentního politika, který se dopustil válečného zločinu. Jejich jednání však bylo zjištěno příslušnými chorvatskými orgány. Stěžovatel a další osoby byli nejprve odposlouchávání ještě před tím, než proti němu bylo zahájeno vyšetřování, přičemž tyto odposlechy nebyly součástí trestního spisu proti stěžovateli. Druhé, soudem nařízené, odposlechy již byly součástí důkazních materiálů proti stěžovateli, přičemž stěžovatel jejich zákonnost a pravost nikdy nezpochybňoval. První z odposlechů, tedy ty, které nebyly v řízení proti stěžovateli použity, však unikly do médií. Stěžovatel u Soudu následně namítal, že toto způsobilo nátlak na soudce Nejvyššího soudu (kteří v inkriminované době rozhodovali o odvolání v jeho věci), aby potvrdili rozhodnutí prvostupňového soudu, a tedy nebyl dodržen požadavek nestrannosti soudu a došlo k porušení presumpce neviny v jeho věci.

Pro daný případ je taktéž velmi významná skutečnost, že se stěžovatel setkal s předsedou chorvatského Nejvyššího soudu, přičemž obsah tohoto setkání zůstával mezi stěžovatelem a předsedou Nejvyššího soudu sporný. Předseda Nejvyššího soudu však v následném řízení vypovídal proti stěžovateli. Stěžovatel tak namítal, že vzhledem k zapojení předsedy Nejvyššího soudu do jeho případu nemohl Nejvyšší soud rozhodující o odvolání stěžovatele splňovat podmínku nestrannosti.

Případ se jeví zajímavý právě kvůli zapojení předsedy Nejvyššího soudu v kauze stěžovatele za situace, kdy tento soud rozhodoval o jím podaném opravném prostředku. Tak choulostivá situace, jako byla ta v komentovaném případě, byla dle Soudu způsobilá vyvolat určité obavy o nestrannost Nejvyššího soudu. Tyto však nakonec Soud nevyhodnotil jako objektivně odůvodněné. To za situace, kdy výpověď předsedy Nejvyššího soudu nepředstavovala jediný, ba ani rozhodující, důkaz proti stěžovateli. Stěžovatel navíc nikdy nezpochybňoval nestrannost soudu, který o jeho věci rozhodl v prvním stupni. Pro soudní praxi pak může být významná argumentace Soudu s ohledem na otázku nezávislosti soudců Nejvyššího soudu na svém předsedovi a možném existujícím (byť i latentním) nátlaku z jeho strany. Soud shledal relativní důvěru v nezávislost soudců chorvatského soudu a v záruky poskytované předmětným právním řádem. V rozhodnutí Soudu tak spatřujeme důvěru v profesionalitu soudců a v jejich odolnost vůči vlivům vnějším (v daném případě v podobě odposlechů uniklých do médií) i vůči těm přicházejícím z nitra vlastní instituce.

(Zpracovali JUDr. Petr Škvain, Ph.D., a Mgr. Jana Zápotocká)

ÚVOD

1. Věc se týká trestního řízení, v němž byl stěžovatel shledán vinným ze spiknutí s několika osobami s cílem ovlivnit Nejvyšší soud prostřednictvím zaplacení peněžitého obnosu za účelem vydání příznivého rozhodnutí pro známého politika, který byl souzen za válečný zločin.

2. Stěžovatel namítal, že Nejvyšší soud jako odvolací soud v jeho věci nebyl nestranný vzhledem k okolnostem týkajícím se jeho předsedy, který vypovídal jako svědek obžaloby. Dále namítal, že zveřejnění záznamů jeho telefonických rozhovorů pořízených Bezpečnostní informační agenturou v médiích – dva měsíce před přijetím rozhodnutí Nejvyššího soudu v jeho věci – vyvinulo nátlak na soudce Nejvyššího soudu, aby potvrdili jeho odsouzení, a porušilo jeho právo na presumpci neviny.

SKUTKOVÝ STAV

3. Stěžovatel se narodil v roce 1961 a žije v Osijeku. Zastupovala ho paní V. Drenški Lasan, advokátka působící v Záhřebu.

4. Vládu zastupovala její zmocněnkyně, paní Š. Stažnik.

5. Skutkový stav věci lze shrnout následovně.

I. OKOLNOSTI PŘÍPADU

6. V květnu 2009 byli B. G. (známý politik) a několik dalších osob shledáni prvoinstančním soudem vinnými z válečného zločinu proti civilnímu obyvatelstvu. B. G. byl odsouzen k deseti letům odnětí svobody. Obžalovaní i státní zástupce podali opravný prostředek k Nejvyššímu soudu (*Vrhovni sud Republike Hrvatske*), který jej projednal na zasedání konaném od 31. 5. do 2. 6. 2010. Dne 2. 6. 2010 Nejvyšší soud potvrdil odsouzení B. G., ale snížil mu trest na osm let odnětí svobody.

II. VYŠETŘOVÁNÍ STĚŽOVATELE A TRESTNÍ ŘÍZENÍ VEDENÉ PROTI NĚMU

7. Bezpečnostní informační agentura (*Sigurnosno-obavještajna agencija*) zjistila, že stěžovatel (který byl podnikatelem) a několik dalších osob se údajně dozvěděli o tom, že Nejvyšší soud přijal rozhodnutí, které bylo pro B. G. nepříznivé, s tím, že údajně podnikali kroky s cílem ovlivnit soudce, aby toto rozhodnutí změnili dříve, než o něm budou informovány dotčené strany. Bezpečnostní informační agentura odposlouchávala jejich telefonické hovory v období od 4. do 20. 7. 2010. Záznamy těchto hovorů nebyly součástí následného trestního řízení proti stěžovateli.

8. Dne 20. 7. 2010 požádal Úřad pro potírání korupce a organizovaného zločinu (*Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta* – dále jen „ÚPKOZ“) vyšetřujícího soudce Záhřebského okresního soudu (*Županijski sud u Zagrebu*) o povolení použití zvláštních vyšetřovacích prostředků (konkrétně odposlechu telefonních hovorů a skrytého sledování) proti stěžovateli a několika dalším osobám z důvodu podezření ze spiknutí za účelem spáchání trestných činů. Vyšetřující soudce žádosti vyhověl a nařídil použití tajných sledovacích prostředků od 20. 7. do 20. 9. 2010.

9. Na základě výsledků zvláštních vyšetřovacích prostředků (viz bod 8 výše) a prohlídek podezřelých osob, jejich vozidel, obydlí a jiných prostor zahájil ÚPKOZ dne 7. 10. 2010 vyšetřování stěžovatele a dalších čtyř osob. Během vyšetřování byla vyslechnuta řada svědků. Někteří z nich se zmínili o údajném zapojení několika vysoce postavených osob z okruhu justice a politiky do pokusu ovlivnit Nejvyšší soud, aby změnil své rozhodnutí na takové, které by bylo příznivé pro B. G.

10. Dne 11. 3. 2011 vyšetřovatelé na návrh dvou osob podezřelých spolu se stěžovatelem vyslechli B. H., tehdejšího předsedu Nejvyššího soudu. B. H. vyšetřovatelům sdělil, že dne 14. 7. 2010 obědval se stěžovatelem a několika dalšími osobami. Po obědě se ho stěžovatel v soukromí zeptal na případ B. G. Zejména mu stěžovatel řekl, že „oni“ vědí o rozhodnutí Nejvyššího soudu a o možnosti, že by Služba pro evidenci, sledování a studium soudní praxe Nejvyššího soudu (*Služba evidencije, praćenja i proučavanja sudske prakse* – dále jen „Evidenční služba“) vrátila případ senátu soudu, který by pak mohl změnit své rozhodnutí. Stěžovatel dále naznačil, že namísto přidělení věci soudnímu poradci, který měl přezkoumat rozhodnutí senátu poté, co dorazí do Evidenční služby, by věc měla být přidělena specificky určitému soudci Nejvyššího soudu, A. P., který rovněž pracoval v Evidenční službě. Jelikož B. H. pochopil, že stěžovatel disponuje důvěrnými informacemi, informoval následujícího rána nejvyššího státního zástupce o svém rozhovoru se stěžovatelem.

11. Dne 4. 7. 2011 ÚPKOZ vznesl obžalobu proti stěžovateli a dalším čtyřem osobám u Záhřebského okresního soudu z trestných činů spiknutí za účelem spáchání trestných činů a podněcování k nezákonné přímluvě.

12. ÚPKOZ dosáhl dohody o vině a trestu se spoluobžalovanými stěžovatele a následovalo řízení pouze proti stěžovateli, který obvinění vznesená proti němu popíral.

13. Záhřebský okresní soud během řízení přehrál záznamy telefonických rozhovorů mezi stěžovatelem, jeho někdejšími spoluobžalovanými a dalšími osobami (viz bod 8 výše), zhlédl videozáznamy a fotografie pořízené během jejich skrytého sledování, přezkoumal další věcné důkazy

obsažené ve spise a vyslechl třicet svědků, včetně někdejších spoluobžalovaných stěžovatele a předsedy Nejvyššího soudu B. H. Svědci byli podrobeni křížovému výslechu obžalobou a obhajobou.

14. Ve své svědecké výpovědi ze dne 6. 9. 2012 byl předseda Nejvyššího soudu B. H. dotázán na skutečnost, že dne 15. 7. 2010 požádal vedoucí Evidenční služby Nejvyššího soudu, soudkyni S. B. K., aby pověřila přezkoumáním rozhodnutí senátu ve věci B. G. soudce A. P. namísto soudního poradce, který byl tímto úkolem původně pověřen. B. H. uvedl, že tak učinil proto, aby se vyhnul případným námitkám, že rozhodnutí vydané v takto citlivé věci přezkoumal soudní poradce, a nikoli soudce. Soudce A. P. však nakonec odmítl tento úkol přijmout a rozhodnutí nakonec přezkoumal soudní poradce.

15. V ústní výpovědi, kterou učinil na konci soudního jednání, stěžovatel popřel, že by byl vinen ze vznesených obvinění. Vysvětlil, že pouze shromažďoval informace o případu B. G. na žádost S. M., novináře a přítele B. G. (a poté stěžovatelova spoluobviněného).

Dále uvedl, že na obědě konaném dne 14. 7. 2010 pouze požádal předsedu Nejvyššího soudu B. H., aby mu vysvětlil, co se obvykle děje, když na Evidenční službu dorazí rozhodnutí senátu. B. H. mu odpověděl, že rozhodnutí senátu ve věci B. G. bude s největší pravděpodobností přezkoumávat soudce A. P.

Stěžovatel požádal soud o výslech soudkyně S. B. K. jako svědkyně, aby mohla vysvětlit, kdy, jak a proč ji předseda Nejvyššího soudu požádal o změnu osoby v Evidenční službě, která bude pověřena přezkoumáním rozhodnutí senátu proti B. G., a zda Evidenční služba skutečně může věc vrátit senátu. Tvrdil, že její svědectví by prokázalo, že nemá nic společného s rozhodnutím, který pracovník Evidenční služby bude pověřen věcí proti B. G. Záhřebský okresní soud zamítl návrh stěžovatele na výslech soudkyně S. B. K. s odůvodněním, že směřuje ke zjištění skutečností, které jsou z hlediska obvinění vznesených proti stěžovateli irelevantní.

16. Dne 27. 2. 2013 vydal Záhřebský okresní soud rozsudek, kterým stěžovatele uznal vinným z trestných činů, z nichž byl obžalován, a odsoudil jej k trestu odnětí svobody v délce dvou let.

Ve svém rozsudku Záhřebský okresní soud uvedl, že v průběhu června a července 2010 – s vědomím, že u Nejvyššího soudu probíhá řízení o opravném prostředku ve věci B. G. a dalších osob týkající se válečných zločinů, a s cílem dosáhnout rozhodnutí příznivého pro B. G. – se stěžovatel spolčil s osobami S. J., B. Ć. T., S. M. a I. D.: on a S. J. měli na starosti vyhledávání osob, které by (za úplatu) ovlivnily soudce Nejvyššího soudu a osoby pracující v Evidenční službě tohoto soudu; S. M. a I. D. měli na starosti shromažďování peněz, z nichž se měly tyto trestné činy financovat; a B. Ć. T. měl na starosti koordinaci jejich činnosti.

Záhřebský okresní soud zjistil, že stěžovatel a S. J. za účelem dosažení svého plánu kontaktovali řadu osob ohledně případu B. G. a že poté, co se dozvěděli, že senát Nejvyššího soudu učinil své rozhodnutí, které mělo být přezkoumáno Evidenční službou, která mohla věc vrátit senátu v případě, že by rozhodnutí bylo v rozporu s judikaturou Nejvyššího soudu, se stěžovatel a S. J. dotazovali, kdo v Evidenční službě bude pověřen přezkoumáním rozhodnutí senátu, a očekávali, že se jim podaří věc senátu vrátit.

Záhřebský okresní soud navíc zjistil, že se S. M. a I. D. nepodařilo shromáždit dohodnutou částku peněz, a proto si stěžovatel za účelem uskutečnění svého záměru půjčil od jistého P. P. 50 000 EUR. Dále zjistil, že S. J. navázal kontakt s bývalým státním tajemníkem M. D. V. pracujícím na Ministerstvu spravedlnosti a že se S. J. v souladu s pokyny stěžovatele chystal předat M. D. V. peněžní částku výměnou za ovlivnění soudců Nejvyššího soudu ve věci B. G.; k tomu však nakonec nedošlo, neboť S. M. a I. D. – poté, co začali mít podezření, že jsou sledováni příslušnými orgány –

veškeré další kroky ukončili.

17. Záhřebský okresní soud zjistil tyto skutečnosti převážně na základě záznamů z tajného sledování (viz bod 8 výše), jejichž pravost stěžovatel nikdy nezpochybňoval. Pokud jde o výpovědi svědků, včetně výpovědí bývalých spoluobviněných stěžovatele, kteří se k obvinění doznali – viz bod 12 výše, Záhřebský okresní soud je uznal za věrohodné v těch částech, které odpovídaly jiným důkazům – především záznamům z tajného sledování.

18. Pokud jde o skutečnost, že stěžovatel kontaktoval různé osoby za účelem získání informací o řízení o opravném prostředku proti B. G., Záhřebský okresní soud mimo jiné zjistil, že stěžovatel se dne 14. 7. 2010 dotazoval předsedy Nejvyššího soudu B. H. na toto řízení. Poznamenal, že verze B. H. a stěžovatele se lišily v tom, co přesně bylo během jejich soukromého rozhovoru řečeno, ale dospěl k závěru, že tyto rozdíly nebyly pro předmět věci relevantní, neboť bylo nesporné, že oba hovořili o řízení proti B. G. z podnětu stěžovatele.

Záhřebský okresní soud rovněž konstatoval, že stěžovatel byl v kontaktu s několika dalšími osobami ohledně řízení o opravném prostředku proti B. G., například s bývalým chorvatským prezidentem, jistým známým politikem a osobou, která měla kontakty u Nejvyššího soudu.

19. Záhřebský okresní soud dále konstatoval, že stěžovatel si byl nepochybně vědom nezákonnosti svého jednání, a to i proto, že v odposlouchávaných telefonních hovorech a textových zprávách hovořil se svými protějšky v šifrách, aby zamlžil význam svých tvrzení, a že v jednu chvíli stěžovatel požádal svou manželku, aby jejich mobilní telefony hodila do moře za účelem zakrytí důkazů. Při odsouzení stěžovatele k trestu odnětí svobody v délce dvou let mu Záhřebský okresní soud přičetl k tíži, že konečným cílem jeho jednání bylo ovlivnit soudce Nejvyššího soudu, aby učinili nepovolené jednání; naopak ve prospěch stěžovatele soud poznamenal, že nebyl jindy trestně odsouzen.

20. Stěžovatel i státní zástupce podali proti rozsudku odvolání k Nejvyššímu soudu.

Obžaloba žádala, aby byl stěžovateli uložen přísnější trest.

Stěžovatel mimo jiné tvrdil, že hrál pouze vedlejší roli – konkrétně shromažďoval informace o řízení o opravném prostředku proti B. G. To, že mu v dané kauze byla připisována klíčová role, mělo sloužit k ospravedlnění toho, že nebyly stíhány některé další osoby, jejichž zapojení bylo zjištěno během vyšetřování.

Tvrdil, že jediným usvědčujícím důkazem proti němu byla výpověď předsedy Nejvyššího soudu B. H., jehož tvrzení byla rozporuplná a nevěrohodná. Poukázal na to, že B. H. jej nahlásil nejvyššímu státnímu zástupci za to, že údajně navrhl, aby rozhodnutí senátu Nejvyššího soudu ve věci B. G. bylo přiděleno soudci A. P. v Evidenční službě, zatímco B. H. po rozhovoru se stěžovatelem přidělil věc právě soudci A. P., a nikoliv soudnímu poradci, který ji měl standardně projednat. Vyšetřování dále ukázalo, že B. H. byl v kontaktu s určitými dalšími osobami, jejichž žádostem, které mu byly adresovány v souvislosti s případem B. G., pravděpodobně vyhověl, a B. H. využil svého rozhovoru se stěžovatelem dne 14. 7. 2010 k zakrytí vlastního jednání. V této souvislosti namítal skutečnost, že soud prvního stupně odmítl vyslechnout soudkyni S. B. K., která mohla objasnit okolnosti týkající se skutečnosti, že ji B. H. požádal o přidělení věci proti B. G. soudci A. P. Soudkyně S. B. K. mohla rovněž objasnit, zda se někdy stalo, že Evidenční služba vrátila věc senátu a senát poté změnil své rozhodnutí týkající se této věci. Stěžovatel přitom pochyboval, že takový scénář byl v praxi vůbec možný, a tvrdil, že platná právní úprava tuto záležitost dostatečně neupravovala.

Stěžovatel podrobně zpochybnil i závěry soudu prvního stupně ohledně dalších rozhodných skutečností a aplikace příslušného práva. Konečně namítal, že jemu uložený nepodmíněný trest

odnětí svobody byl příliš přísný ve srovnání s podmíněnými tresty odnětí svobody uloženými jeho někdejším spoluobviněným. Navíc za situace, kdy někteří z pachatelů vytýkaných trestných činů týkajících se manipulace s řízením o opravném prostředku proti B. G. nebyli nikdy ani trestně stíháni, bylo vysvětlení soudu prvního stupně, že jeho odsouzení slouží k účelu generální prevence kriminality, naprosto cynické.

III. ČLÁNEK ZVEŘEJNĚNÝ V MÉDIÍCH

21. V době, kdy probíhalo řízení o odvolání před Nejvyšším soudem, vyšel 11. 12. 2016 v novinách *Nedjeljni jutarnji* (nedělní vydání celostátního deníku *Jutarnji list*) článek s názvem „Jak [Bezpečnostní informační agentura] odhalila infiltraci Nejvyššího soudu“ (*Kako je SOA otkrila upad u Vrhovni sud*).

Článek odkazoval na nahrávky telefonických rozhovorů mezi stěžovatelem, jeho někdejšími spoluobviněnými a některými dalšími osobami, které Bezpečnostní informační agentura odposlouchávala v období mezi 4. a 20. 7. 2010 (viz bod 7 výše). Uvedl, že tyto nahrávky nebyly součástí trestního řízení proti stěžovateli, které v té době probíhalo u Nejvyššího soudu již více než tři roky, ale že obecně informace shromážděné tajnými službami sloužily orgánům jako indikátor toho, co se děje v „pozadí“, aby měly na co zaměřit vedení svého vyšetřování.

V článku byla uvedena obvinění proti stěžovateli, včetně toho, že se údajně snažil navázat kontakty se soudci Nejvyššího soudu, předsedou Nejvyššího soudu B. H. a některými vlivnými politiky za účelem pomoci B. G. v jeho případu.

Článek uváděl, že svědecká výpověď předsedy Nejvyššího soudu ve věci stěžovatele byla v rozporu s obsahem předmětných nahrávek Bezpečnostní informační agentury.

V článku se dále uvádí, že nahrávky jsou důležité, protože ukazují, že se skupině lidí podařilo „proniknout“ do jedné z nejdůležitějších institucí v Chorvatsku. Vzhledem k tomu, že se v nahraných telefonických rozhovorech objevila jména různých soudců a dalších veřejných činitelů, z nichž někteří byli stále ve svých funkcích, bylo důležité o nich informovat veřejnost.

Článek dále vyjmenovával soudce, politiky a další veřejně známé osoby, které byly zmíněny v zaznamenaných rozhovorech, a poukazoval na to, že nejzajímavější částí těchto rozhovorů byla část týkající se setkání stěžovatele s předsedou Nejvyššího soudu B. H. dne 14. 7. 2010.

Článek vysvětlil, že v řízení proti stěžovateli B. H. vypověděl, že se se stěžovatelem setkal dne 14. 7. 2010 náhodou poté, co stěžovatel přišel na oběd, který si B. H. domluvil s určitými jinými osobami. Poté citoval přepisy telefonických rozhovorů, které naznačovaly, že oběd mezi stěžovatelem a B. H. byl předem účelově domluven, aby spolu mohli projednat případ B. G.

V článku byly rovněž citovány přepisy telefonických rozhovorů stěžovatele zaznamenané bezprostředně po obědě s B. H., podle nichž stěžovatel sdělil své manželce a dalším osobám, s nimiž hovořil, že s B. H. v soukromí hovořil asi dvacet minut a že by se věci měly uspokojivě vyřešit; B. H. slíbil, že se pokusí přesvědčit jistého M. a zjistí, zda bude možné vrácení věci. B. H. se údajně zmínil i o možnosti podat stížnost u „vyšší instance“, ale stěžovatel mu sdělil, že takový scénář již „zamítl“. B. H. pak údajně připustil, že se bojí jistého B.; jinak by „záležitosti vyřídil“ ihned.

V článku byly rovněž citovány přepisy telefonických rozhovorů, v nichž stěžovatel domlouval půjčku peněz od P. P., a telefonické rozhovory, v nichž stěžovatel a osoby, s nimiž hovořil, oceňovali úsilí, které v této věci vyvinul bývalý chorvatský prezident, užitečné informace, které jim poskytl M. D. V., a skutečnost, že jistý B. údajně potvrdil, že bude „pro“ [plán na vrácení případu].

Článek byl rovněž zveřejněn na zpravodajském portálu Jutarnji.hr, kde je stále možné si poslechnout předmětné nahrávky.

IV. ROZHODNUTÍ NEJVYŠŠÍHO SOUDU A ÚSTAVNÍHO SOUDU

22. Dne 7. 2. 2017 Nejvyšší soud zamítl odvolání podané stěžovatelem a státním zastupitelstvím a potvrdil stěžovatelovo odsouzení. Ve svém rozhodnutí se nijak nezmínil o článku *Nedjeljni jutarnji* (viz bod 21 výše) ani o nahrávkách Bezpečnostní informační agentury.

Konstatoval, že soud prvního stupně řádně zjistil relevantní skutečnosti a správně aplikoval právo, přičemž se vypořádal se všemi argumenty stěžovatele, které tvrdily opak. Mimo jiné shledal, že je zřejmé, že Evidenční služba Nejvyššího soudu může v praxi vrátit věc senátu k novému posouzení. Souhlasil rovněž se soudem prvního stupně, že svědecká výpověď soudkyně S. B. K. by byla irelevantní, neboť tvrzení stěžovatele týkající se B. H., které měla S. B. K. objasnit, nemělo v žádném případě nic společného se zjištěním skutečností rozhodných pro obvinění stěžovatele. Konkrétně se Nejvyšší soud ztotožnil s názorem soudu prvního stupně, že relevantní je pouze skutečnost, že stěžovatel a B. H. hovořili o řízení o opravném prostředku proti B. G. a Evidenční službě z podnětu stěžovatele, což stěžovatel a B. H. nezpochybňovali. Nejvyšší soud zejména uvedl:

„… otázka věrohodnosti výpovědí B. H. – kterou se [stěžovatel] snaží zpochybnit – jde nad rámec skutkového popisu obvinění [vůči stěžovateli] a představuje spekulaci [stěžovatele] o jednání svědka B. H. a jeho cíli, které nejsou předmětem tohoto řízení; nemá ani vliv na zjištění skutkového stavu v neprospěch [stěžovatele], neboť mezi [stěžovatelem] a svědkem B. H. je nesporné, že jejich rozhovor týkající se druhoinstančního trestního řízení proti B. G. byl iniciován právě [stěžovatelem] a že hovořili o Evidenční službě Nejvyššího soudu."

Nejvyšší soud měl za to, že stěžovateli byl soudem prvního stupně správně uložen trest, neboť konečným cílem jeho jednání bylo ovlivnit soudce Nejvyššího soudu ve věci týkající se válečného zločinu, čímž projevil neúctu k vrcholnému chorvatskému soudu a k hodnotovému systému země. Dodal, že nemohl znovu přezkoumat sankce uložené bývalým spoluobviněným stěžovatele a porovnat je s trestem uloženým stěžovateli, neboť byli odsouzeni na základě dohody s obžalobou a rozsudky proti nim se okamžitě staly konečnými.

23. Ve dvou následných ústavních stížnostech stěžovatel mimo jiné namítal, že Nejvyšší soud nebyl nestranný, jak to vyžaduje čl. 29 odst. 1 chorvatské Ústavy (*Ustav Republike Hrvatske*) a čl. 6 odst. 1 Úmluvy, protože předseda tohoto soudu byl postaven do pozice, v níž se musel „bránit veřejně vyslovenému podezření, že se podílel na trestném činu, a Nejvyšší soud jako odvolací soud – budující kolem sebe ‚institucionální sebeochranný štít' proti trestné činnosti – porušil ústavní požadavek objektivní nestrannosti v neprospěch stěžovatele v tom smyslu, že nerespektoval ústavní požadavek zachování neutrality". Tvrdil, že nedostatek neutrality Nejvyššího soudu ve vztahu k jeho případu byl zřejmý z toho, že odmítl řádně přezkoumat svědecké výpovědi svého předsedy a praktickou činnost Evidenční služby. Tento nedostatek neutrality se dále projevil v odůvodnění, které tento soud uvedl na podporu jeho odsouzení. Stěžovatel konečně namítal, že to byl právě Nejvyšší soud, kdo projevil neúctu k hodnotovému systému země, když zamítl žádosti stěžovatele o objasnění jednání svého předsedy v případu B. G.

Stěžovatel rovněž namítal, že zveřejnění záznamů jeho telefonických rozhovorů pořízených Bezpečnostní informační agenturou v době, kdy probíhalo řízení před Nejvyšším soudem, ovlivnilo rozhodnutí Nejvyššího soudu v jeho věci, včetně trestu, který mu byl uložen. Tvrdil, že zveřejnění těchto nahrávek, které nebyly použity jako důkaz v trestním řízení proti němu, pouhých osm týdnů před zasedáním Nejvyššího soudu prokázalo, že „[existovala] mediální kampaň sponzorovaná státem, která umožnila, aby se informace obsažené v nezákonných důkazech dostaly do povědomí soudců odvolacího soudu". Odkázal na rozsudek ze dne 29. 4. 2014, Natsvlishvili a Togonidze proti Gruzii,

č. 9043/05, bod 105, kde Soud potvrdil, že agresivní mediální kampaň může negativně ovlivnit spravedlivost procesu a zahrnovat odpovědnost státu – jak z hlediska nestrannosti soudu podle čl. 6 odst. 1, tak s ohledem na presumpci neviny zakotvenou v čl. 6 odst. 2.

Stěžovatel ve svých ústavních stížnostech nezpochybnil pravost zveřejněných nahrávek jeho telefonických rozhovorů pořízených Bezpečnostní informační agenturou ani jejich přepisů.

24. Dne 13. 3. 2018 Ústavní soud (*Ustavni sud Republike Hrvatske*) zamítl ústavní stížnosti stěžovatele jako neopodstatněné.

Ústavní soud připomněl, že údajné jednání B. H. nebylo předmětem řízení a nemělo vliv na skutečnosti zjištěné v neprospěch stěžovatele. Proto nebylo třeba vyslechnout soudkyni S. B. K. ohledně jednání B. H. Rovněž shledal, že je zřejmé, že Evidenční služba mohla věc vrátit k projednání senátu, a že tedy ani v tomto ohledu nebylo třeba soudkyni S. B. K. vyslechnout.

Dále se zabýval stěžovatelovou výtkou, že „soudy se zakuklily“ v zájmu zachování své integrity, pokud jde o jeho argumenty týkající se jednání B. H. a rozporuplnosti jeho svědecké výpovědi. V této souvislosti Ústavní soud nesouhlasil se stěžovatelem, že by svědecká výpověď B. H. hrála v řízení klíčovou roli, a naopak poznamenal, že stěžovatel byl odsouzen na základě velkého množství důkazů – především zákonných záznamů odposlechů telefonních hovorů. Zopakoval, že údajné jednání B. H. nemá žádný význam pro skutečnosti zjištěné v neprospěch stěžovatele.

Ústavní soud konečně poznamenal, že mezi předmětným článkem v médiích a rozhodnutím Nejvyššího soudu v neprospěch stěžovatele není žádná souvislost a nic nenasvědčuje tomu, že by Nejvyšší soud ve stěžovatelově věci byl kvůli němu zaujatý. Skutečnost, že jeho rozsudek byl vydán osm týdnů po zveřejnění článku, mohla být například pouze důsledkem dynamiky projednávání věci soudem. Ústavní soud dospěl k závěru, že soudy stěžovatele odsoudily na základě mnoha zákonných důkazů a své závěry obsáhle odůvodnily. Skutečnost, že s nimi stěžovatel nesouhlasil, nepostačovala k tomu, aby bylo možné konstatovat, že soudci byli „kontaminováni“ předmětnými publikacemi v médiích.

25. Rozhodnutí Ústavního soudu bylo zástupci stěžovatele doručeno dne 20. 3. 2018.

V. DALŠÍ RELEVANTNÍ INFORMACE

26. Dne 14. 3. 2017 podal stěžovatel občanskoprávní žalobu proti vydavateli novin *Jutarnji list* a *Nedjeljni jutarnji* a zpravodajskému portálu Jutarnji.hr. Tvrdil, že nezákonné zveřejnění nahrávek pořízených Bezpečnostní informační agenturou ovlivnilo Nejvyšší soud v trestním řízení proti němu, zhoršilo jeho postavení v procesu a porušilo jeho osobnostní práva. Civilní řízení stále projednává prvoinstanční soud.

27. Dne 3. 12. 2019 podal stěžovatel trestní oznámení na šéfredaktora novin *Jutarnji list* a autora článku zveřejněného v *Nedjeljni jutarnji* a na neznámé zaměstnance Bezpečnostní informační agentury a státního zastupitelství (*Državno odvjetništvo Republike Hrvatske*), kteří údajně poskytli nahrávky Bezpečnostní informační agentury externím osobám. Vyšetřování této záležitosti je stále vedeno vnitrostátními orgány.

28. Mezitím v roce 2015 Ústavní soud zrušil rozsudek Nejvyššího soudu proti B. G. a dalším osobám týkající se válečných zločinů (viz bod 6 výše). Řízení bylo vráceno prvoinstančnímu soudu, který 27. 10. 2023 odsoudil B. G. k trestu odnětí svobody v trvání sedmi let.

(…)

I. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČL. 6 ODST. 1 ÚMLUVY Z DŮVODU ZAPOJENÍ PŘEDSEDY NEJVYŠŠÍHO SOUDU DO STĚŽOVATELOVA PŘÍPADU

37. Stěžovatel namítal, že Nejvyšší soud, který působil jako odvolací soud v trestním řízení proti němu, nebyl nestranný, protože jeho předseda (který nebyl členem odvolacího senátu) měl údajně hrát roli v trestných činech a vypovídal jako svědek obžaloby. Odvolával se na čl. 6 odst. 1 Úmluvy, který zní:

„Každý má právo na to, aby jeho záležitost byla spravedlivě … projednána … nestranným soudem …, který rozhodne o … oprávněnosti jakéhokoli trestního obvinění proti němu."

(…)

B. Věcné posouzení

(…)

2. Posouzení Soudu

57. Relevantní zásady plynoucí z Úmluvy týkající se nestrannosti soudů byly shrnuty ve věci Morice proti Francii (rozsudek velkého senátu ze dne 23. 4. 2015, č. 29369/10, body 73–78) a Denisov proti Ukrajině (rozsudek velkého senátu ze dne 25. 9. 2018, č. 76639/11, body 60–65).

58. V předmětném případě se Soud nedomnívá, že by vyvstávaly otázky ohledně subjektivní nestrannosti. Bude se proto zabývat otázkou nestrannosti soudců Nejvyššího soudu ve světle objektivního testu (viz výše citovaný rozsudek Denisov proti Ukrajině, body 61–63).

59. Dále s ohledem na to, že pojmy nezávislosti a objektivní nestrannosti spolu úzce souvisejí (viz rozsudek velkého senátu ze dne 6. 11. 2018, Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku, č. 55391/13, 57728/13 a 74041/13, bod 150), Soud tyto dvě otázky posoudí společně, neboť se vztahují k projednávané věci (srov. rozsudek velkého senátu ze dne 6. 5. 2003, Kleyn a další proti Nizozemsku, č. 39343/98, 39651/98, 43147/98 a 46664/99, bod 192; rozsudek ze dne 6. 9. 2005, Salov proti Ukrajině, č. 65518/01, bod 82; a rozsudek ze dne 6. 10. 2011, Agrokompleks proti Ukrajině, č. 23465/03, bod 128).

60. Soud připomíná, že v případech tohoto druhu může mít i zdání určitý význam – nebo jinými slovy „spravedlnost musí být nejen konána, ale musí být také vidět, že je konána" (viz rozsudek ze dne 26. 10. 1984, De Cubber proti Belgii, č. 9186/80, bod 26). V sázce je důvěra, kterou musí soudy v demokratické společnosti vzbuzovat u veřejnosti (viz rozsudek ze dne 28. 10. 1998, Castillo Algar proti Španělsku, č. 28194/95, bod 45; a rozsudek ze dne 22. 12. 2009, Parlov-Tkalčić proti Chorvatsku, č. 24810/06, bod 82).

61. Přestože má zdání určitý význam, není samo o sobě rozhodující. Často je třeba nahlédnout za zdání a soustředit se na reálnou situaci (viz výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić proti Chorvatsku, bod 83). Proto aby bylo možné zjistit, zda tvrzené obavy stěžovatele ohledně podjatosti byly objektivně odůvodněné, je třeba zdání testovat oproti objektivní realitě za ním; to znamená, že je třeba zjistit, zda bez ohledu na osobní chování soudců existují nějaké zjistitelné skutečnosti, které mohou vyvolat pochybnosti o jejich nestrannosti (viz výše citovaný rozsudek Castillo Algar proti Španělsku, bod 45).

62. Soud na úvod poznamenává, že stěžovatelův případ před Nejvyšším soudem se týkal údajného pokusu o trestný čin ovlivňování rozhodování samotného Nejvyššího soudu ve velmi významné věci, přičemž podle stěžovatelových tvrzení měl v tomto pokusu hrát roli sám předseda Nejvyššího soudu,

který následně vypovídal formou svědecké výpovědi. Situace byla choulostivá a podle názoru Soudu mohla *prima facie* důvodně vyvolat určité obavy ohledně nestrannosti a nezávislosti Nejvyššího soudu jako takového. Proto je třeba, aby Soud provedl důkladný přezkum věci, a to i s ohledem na způsob, jakým se věcí zabýval Ústavní soud při posuzování ústavní stížnosti stěžovatele.

63. Počínaje specifickým argumentem stěžovatele týkajícím se váhy, která byla přisouzena svědecké výpovědi předsedy Nejvyššího soudu …, Soud poznamenává, že jeho výpověď nebyla „jediným" důkazem použitým k odůvodnění stěžovatelova odsouzení; nebyla ani „rozhodující" v tom smyslu, že by mohla být rozhodující pro výsledek případu (srov. rozhodnutí ze dne 3. 7. 2018, Breijer proti Nizozemsku, č. 41596/13, bod 34; a rozsudek ze dne 5. 12. 2002, Craxi proti Itálii, č. 34896/97, bod 88).

64. Skutečnost, že stěžovatel kontaktoval předsedu Nejvyššího soudu v souvislosti s případem B. G., byla pouze jednou z řady skutečností zjištěných v neprospěch stěžovatele, které ve svém souhrnu představovaly plán skupiny osob a více kroků, které podnikly s cílem ovlivnit Nejvyšší soud, aby nahradil své původní rozhodnutí rozhodnutím, které by bylo pro B. G. příznivé.

65. Skutkový stav proti stěžovateli byl zjištěn převážně na základě záznamů z tajného sledování, jejichž pravost stěžovatel nikdy nezpochybňoval, a na základě svědeckých výpovědí, včetně výpovědí někdejších spoluobviněných stěžovatele, kteří se k obvinění doznali, které byly soudem prvního stupně a Nejvyšším soudem přijaty jako věrohodné v těch částech, kde odpovídaly ostatním důkazům (viz bod 17 výše).

66. Soud dále poznamenává, že stěžovatel a jeho obhájce provedli křížový výslech B. H. při hlavním líčení (viz bod 13 výše) a že stěžovatel svá nařčení vůči B. H. poprvé uplatnil ve svém odvolání proti rozsudku soudu prvního stupně (viz body 15 a 20 výše).

67. Pokud jde o tvrzení, že B. H. byl zapojen do plánu zvrátit rozhodnutí Nejvyššího soudu ve prospěch B. G. a že v takové situaci Nejvyšší soud v případě stěžovatele chránil svého předsedu a svou vlastní integritu a řádně nepřezkoumal jeho případ …, Soud poznamenává, že stěžovatel byl odsouzen již soudem prvního stupně, jehož nestrannost nikdy nezpochybňoval (viz bod 16 výše). Nejvyšší soud jako odvolací soud podrobně přezkoumal argumenty stěžovatele a podrobně odůvodnil potvrzení rozsudku soudu prvního stupně (viz bod 22 výše). Soud prvního stupně, Nejvyšší soud i Ústavní soud se shodly na tom, že jediným relevantním faktorem, pokud jde o kontakt mezi stěžovatelem a předsedou Nejvyššího soudu, byla skutečnost, že hovořili o řízení o opravném prostředku proti B. G. a o Evidenční službě Nejvyššího soudu z podnětu stěžovatele, což bylo mezi stěžovatelem a B. H. nesporné (viz body 16, 22 a 24 výše).

68. Pokud jde o výtku ohledně neprověření postupu Evidenční služby při vrácení věci senátu a nevyslechnutí soudkyně S. B. K. jako svědkyně (viz bod 50 výše), Soud konstatuje, že Nejvyšší soud i Ústavní soud se shodly na tom, že Evidenční služba měla jednoznačně možnost věc senátu vrátit a že případná výpověď S. B. K. ve skutečnosti směřovala k prokázání jednání B. H. ve věci proti B. G., což nebylo předmětem řízení a nemělo vliv na skutečnosti zjištěné proti stěžovateli (viz body 22 a 24 výše). V této souvislosti Soud připomíná, že čl. 6 odst. 1 Úmluvy nepřiznává žádné právo na to, aby třetí osoba byla stíhána nebo odsouzena za trestný čin (viz rozsudek velkého senátu ze dne 12. 2. 2004, Perez proti Francii, č. 47287/99, bod 70).

69. Soud navíc nepovažuje za problematický způsob, jakým Nejvyšší soud potvrdil trest uložený stěžovateli soudem prvního stupně …

70. Přejdeme-li k části stížnosti stěžovatele týkající se údajně hierarchického vztahu mezi soudci Nejvyššího soudu a jeho předsedou … a zopakujeme-li, že pojmy nezávislosti a objektivní

nestrannosti spolu úzce souvisejí (viz bod 59 výše; viz také rozsudek ze dne 3. 5. 2007, Bochan proti Ukrajině, č. 7577/02, bod 68), zbývá Soudu posoudit otázku, zda soudci Nejvyššího soudu, kteří rozhodovali o odvolání ve stěžovatelově věci, byli dostatečně nezávislí na předsedovi tohoto soudu a nebyli vystaveni jeho nepatřičnému vlivu (viz výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić, bod 87).

71. V této souvislosti Soud připomíná, že nezávislost soudů vyžaduje, aby jednotliví soudci byli osvobozeni nejen od nepatřičných vlivů vně soudnictví, ale také od vlivů uvnitř soudnictví. Tato vnitřní soudcovská nezávislost vyžaduje, aby nebyli vystaveni pokynům nebo nátlaku ze strany ostatních soudců nebo osob, které mají správní odpovědnost v rámci soudu, jako je předseda tohoto soudu nebo předseda kolegia tohoto soudu (viz rozsudek ze dne 10. 10. 2000, Daktaras proti Litvě, č. 42095/98, bod 36; rozsudek ze dne 9. 10. 2008, Moiseyev proti Rusku, č. 62936/00, bod 182; a rozsudek ze dne 19. 4. 2011, Khrykin proti Rusku, č. 33186/08, bod 29). Absence dostatečných záruk zajišťujících nezávislost soudců v rámci soudnictví a zejména vůči jejich soudním nadřízeným může vést Soud k závěru, že pochybnosti stěžovatele o nezávislosti a nestrannosti soudu lze považovat za objektivně odůvodněné (viz výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić proti Chorvatsku, bod 86; a rozsudek Agrokompleks proti Ukrajině, bod 137).

72. Soud poznamenává, že v rozhodné době platila zvláštní pravidla upravující rozdělování věcí mezi soudce Nejvyššího soudu … To znamená, že případy nerozděloval předseda Nejvyššího soudu podle vlastního uvážení (srov. výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić proti Chotvatsku, bod 89) a nic nenasvědčuje tomu, že by B. H. vybral zpravodaje nebo členy odvolacího senátu ve věci stěžovatele (srov. výše citovaný rozsudek Daktaras proti Litvě, kde předseda trestního kolegia Nejvyššího soudu vybral soudce zpravodaje a členy senátu). Neexistuje ani žádný důkaz o tom, že by předseda Nejvyššího soudu přerozdělil věc stěžovatele (srov. výše citovaný rozsudek Moiseyev proti Rusku).

73. Soud rovněž podotýká, že předseda Nejvyššího soudu nebyl oprávněn dávat zpravodajům nebo členům senátu pokyny, jak mají ve věci rozhodnout, a nic nenasvědčuje tomu, že by tak B. H. v případě stěžovatele učinil (srov. výše citovaný rozsudek Agrokompleks proti Ukrajině, bod 138).

74. Dále Soud zkoumá, zda ve vztahu mezi soudci Nejvyššího soudu, kteří rozhodovali o stěžovatelově věci v odvolacím řízení, a předsedou Nejvyššího soudu existovaly další prvky, které by mohly omezit vnitřní nezávislost těchto soudců. V obecnější rovině jde o to, zda pravomoci svěřené předsedovi Nejvyššího soudu podle chorvatského práva byly schopny vyvolat latentní tlaky, které by vedly k poslušnosti soudců Nejvyššího soudu vůči svému předsedovi nebo přinejmenším k neochotě jednotlivých soudců odporovat přáním svého předsedy, tj. zda měly „odrazující“ účinky na vnitřní nezávislost soudců (viz výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić proti Chorvatsku, bod 91).

75. V tomto ohledu Soud poznamenává, že podle chorvatského práva jsou soudci Nejvyššího soudu jmenováni a odvoláváni Národní soudní radou, samostatným a nezávislým orgánem, který zajišťuje samostatnost a nezávislost soudnictví v Chorvatsku … Pravomoc vést kárná řízení proti soudcům Nejvyššího soudu a zprostit je kárného obvinění nebo uložit kárné opatření má rovněž výhradně Národní soudní rada. Předseda Nejvyššího soudu měl sice pravomoc dočasně pozastavit výkon funkce soudce Nejvyššího soudu, ale mohl tak učinit pouze ve třech zákonem stanovených situacích …

76. Soud rovněž poznamenává, že soudci Nejvyššího soudu v Chorvatsku nepodléhají hodnocení výkonnosti (srov. *mutatis mutandis* výše citovaný rozsudek Ramos Nunes de Carvalho e Sá proti Portugalsku, bod 163).

77. Je pravda, že soudce B. H. byl jako předseda Nejvyššího soudu pověřen sestavením ročního rozvrhu práce, který určoval místopředsedu Nejvyššího soudu, předsedy oddělení a jejich zástupce a předsedy a členy senátů. Neměl však pravomoc stanovit roční rozvrh práce podle vlastního uvážení,

ale jednal na základě návrhu předsedů oddělení a stanoviska pléna Nejvyššího soudu a v případě jmenování předsedy oddělení na základě předchozího stanoviska soudců daného oddělení …

78. Z toho vyplývá, že pokud jde o kariérní postup a kárné otázky, tedy oblasti, které mohou mít potenciálně nejvýznamnější dopad na vnitřní nezávislost soudců (viz výše citovaný rozsudek Parlov-Tkalčić proti Chorvatsku, bod 93), byly pravomoci předsedy Nejvyššího soudu poměrně omezené.

79. S ohledem na všechny konkrétní okolnosti případu a záruky, jejichž cílem je chránit soudce Nejvyššího soudu před nevhodnými vnitřními zásahy, je tedy Soud uspokojivě přesvědčen, že soudci Nejvyššího soudu, kteří posuzovali věc stěžovatele v odvolacím řízení, byli dostatečně nezávislí na předsedovi tohoto soudu. Obavy stěžovatele ohledně nedostatku jejich nestrannosti z důvodu jejich údajně podřízeného postavení vůči předsedovi nelze považovat za objektivně odůvodněné.

80. Nedošlo tedy k porušení čl. 6 odst. 1 Úmluvy, pokud jde o požadavek nestranného soudu z důvodu zapojení předsedy Nejvyššího soudu do stěžovatelova případu.

II. NAMÍTANÉ PORUŠENÍ ČL. 6 ODST. 1 A 2 Z DŮVODU ZVEŘEJNĚNÍ NAHRÁVEK BEZPEČNOSTNÍ INFORMAČNÍ AGENTURY V MÉDIÍCH

81. Stěžovatel namítal, že zveřejnění záznamů jeho telefonních hovorů odposlouchávaných Bezpečnostní informační agenturou v médiích dva měsíce před vynesením rozhodnutí Nejvyššího soudu v jeho věci vyvinulo nátlak na soudce Nejvyššího soudu, aby potvrdili jeho odsouzení, a porušilo jeho právo na presumpci neviny. Odvolával se na čl. 6 odst. 1 Úmluvy (citovaný výše) a na čl. 6 odst. 2 Úmluvy, který zní:

„Každý, kdo je obviněn z trestného činu, se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem."

(…)

2. Věcné posouzení

(…)

(b) Posouzení Soudu

(i) Obecné zásady

102. Soud připomíná, že v určitých situacích může silná mediální kampaň nepříznivě ovlivnit spravedlivý průběh soudního řízení a zahrnovat odpovědnost státu. To platí jak s ohledem na nestrannost soudů podle čl. 6 odst. 1, tak na presumpci neviny zakotvenou v čl. 6 odst. 2 (viz rozsudek ze dne 24. 1. 2017, Paulikas proti Litvě, č. 57435/09, bod 57). Zároveň Soud poznamenává, že informování tisku o aktuálních událostech je výkonem svobody projevu zaručené čl. 10 Úmluvy. Pokud kolem soudního procesu probíhá silná kampaň v médiích, nejsou rozhodující subjektivní obavy podezřelého, jakkoli pochopitelné, týkající se absence předsudků požadovaných od soudů, ale to, zda vzhledem ke konkrétním okolnostem případu lze jeho obavy považovat za objektivně odůvodněné (viz rozhodnutí ze dne 28. 11. 2000, Butkevičius proti Litvě, č. 48297/99; a rozsudek ze dne 20. 12. 2011, G. C. P. proti Rumunsku, č. 20899/03, bod 46).

103. Soud rovněž připomíná, že spravedlivý proces může proběhnout i po intenzivní negativní publicitě. V demokracii budou velmi významné trestní případy nevyhnutelně přitahovat komentáře médií; to však nemůže znamenat, že jakýkoli mediální komentář nevyhnutelně poškodí právo obžalovaného na spravedlivý proces – jinak by totiž platilo, že čím větší je proslulost trestného činu,

tím menší by byla pravděpodobnost, že jeho pachatelé budou postaveni před soud a odsouzeni. Přístup Soudu spočívá v tom, že zkoumá, zda existují dostatečné záruky, které zajistí, že řízení jako celek bude spravedlivé. Aby bylo možné shledat jakékoli porušení čl. 6 odst. 1, bude zapotřebí přesvědčivých důkazů o tom, že obavy o nestrannost soudců jsou objektivně odůvodněné [viz výše citovaný rozsudek Craxi proti Itálii, body 99 a 103; a rozhodnutí ze dne 18. 1. 2011, Mustafa (Abu Hamza) proti Spojenému království, č. 31411/07, bod 39, a tam citované případy].

104. Soud již dříve identifikoval některé faktory, které jsou relevantní pro posouzení dopadu mediální kampaně na spravedlivost soudního řízení. Mezi tyto faktory patří doba, která uplynula mezi mediální kampaní a zahájením soudního řízení (a zejména určením složení soudu); zda předmětná zveřejnění byla přičitatelná orgánům nebo jimi byla sdělena; a zda tato zveřejnění ovlivnila soudce, a tím ohrozila výsledek řízení (viz rozhodnutí ze dne 8. 7. 2008, Sutyagin proti Rusku, č. 30024/02; a rozhodnutí ze dne 16. 10. 2012, Beggs proti Spojenému království, č. 15499/10, bod 124). Kromě toho vnitrostátní soudy – které jsou složeny výhradně z profesionálních soudců – mají na rozdíl od členů poroty zpravidla odpovídající zkušenosti a vzdělání, které jim umožňuje odolat jakémukoli vnějšímu vlivu (viz výše citovaný rozsudek Craxi proti Itálii, bod 104; a rozsudek ze dne 29. 3. 2007, Mircea proti Rumunsku, č. 41250/02, bod 75).

(ii) Použití výše uvedených zásad v předmětném případě

105. Soud podotýká, že předmětné záznamy telefonických rozhovorů stěžovatele byly pořízeny Bezpečnostní informační agenturou před zahájením vyšetřování stěžovatele a že, což stěžovatel nepopírá, nebyly použity jako důkaz v trestním řízení a nikdy nebyly součástí spisu vedeného proti stěžovateli (viz bod 7 výše).

106. Soud dále poznamenává, že tyto záznamy a jejich přepisy byly zveřejněny v médiích v prosinci 2016 a že zasedání odvolacího senátu ve věci stěžovatele se konalo v únoru 2017, tedy o pouhých osm týdnů později (viz body 21 a 22 výše).

107. Soud dále poukazuje na to, že zveřejněné nahrávky a jejich přepisy se týkaly telefonických rozhovorů stěžovatele s jeho někdejšími spoluobviněnými a dalšími osobami ohledně plánu zvrátit rozhodnutí Nejvyššího soudu ve prospěch B. G. Přestože tedy výše uvedený novinový článek pouze nastínil obvinění proti stěžovateli – přičemž zdůraznil skutečnost, že jeho odsouzení v prvním stupni ještě není pravomocné – mohl přesto ovlivnit vnímání viny stěžovatele veřejností (srov. výše citovaný rozsudek Paulikas proti Litvě, bod 61).

108. S ohledem na skutečnost, že nahrávky pořízené Bezpečnostní informační agenturou měly zůstat utajeny a neměly být sdělovány nepovolaným osobám …, Soud souhlasí se stěžovatelem, že nemohly být zveřejněny v médiích, pokud by je neprozradil zástupce státu, který k nim měl přístup.

109. V této souvislosti Soud poznamenává, že trestní oznámení, které stěžovatel podal v prosinci 2019 na blíže neurčené pracovníky Bezpečnostní informační agentury a státního zastupitelství, je stále ještě řešeno vnitrostátními orgány (viz bod 27 výše).

110. Je však důležité zdůraznit, že skutečnost, že vnitrostátní orgány byly zdrojem poškozujících informací, je pro otázku nestrannosti soudu relevantní pouze do té míry, že by čtenáři mohli materiál považovat za autoritativnější s ohledem na jeho zdroj (viz rozsudek ze dne 30. 6. 2015, Abdulla Ali proti Spojenému království, č. 30971/12, bod 90). I když autoritativnost zveřejněného materiálu může vyžadovat například větší časový odstup, není pravděpodobné, že by sama o sobě vedla k závěru, že spravedlivý proces nestranným soudem již není možný. Zejména tvrzení, že jakékoli zveřejnění poškozujícího materiálu vnitrostátními orgány bylo úmyslné a mělo za cíl narušit spravedlivý proces, nejsou pro posouzení dopadu zveřejnění na nestrannost soudu relevantní (ibid.).

111. V této souvislosti Soud připomíná, že stěžovatel byl odsouzen již soudem prvního stupně v roce 2013 na základě záznamů z tajného sledování pořízených na žádost ÚPKOZ, jejichž zákonnost a pravost stěžovatel nikdy nezpochybňoval, a také na základě svědeckých výpovědí, včetně výpovědí někdejších spoluobviněných stěžovatele, kteří se k obvinění doznali, které byly uznány jako věrohodné v těch částech, kde odpovídaly ostatním důkazům (viz body 16–19 výše).

112. Soud dále poznamenává, že předmětný článek v médiích se zaměřil na osoby z justice a politiky, jejichž jména se objevila v záznamech Bezpečnostní informační agentury, zejména na předsedu Nejvyššího soudu B. H. (viz bod 21 výše). Soud již shledal, že okolnosti týkající se údajného zapojení B. H. do případu B. G. neměly vliv na nestrannost soudců Nejvyššího soudu v případě stěžovatele (viz bod 80 výše).

113. Soud dále podotýká, že stěžovatel nikdy nezpochybnil pravost zveřejněných nahrávek Bezpečnostní informační agentury ani jejich přepisů a ani nikdy netvrdil, že by byly před zveřejněním v médiích jakkoli upraveny nebo pozměněny (srov. rozsudek ze dne 10. 10. 2019, Batiashvili proti Gruzii, č. 8284/07, body 87–97).

114. Kromě toho Soud podotýká, že Nejvyšší soud rozhodoval ve stěžovatelově věci v senátu složeném z vysoce zkušených profesionálních soudců, kteří byli vyškoleni tak, aby nepřihlíželi k žádným podnětům zvenčí (… srov. rozsudek Craxi proti Itálii, bod 104; a rozsudek Paulikas proti Litvě, bod 62, oba citované výše). Tito soudci se nijak neodvolávali na inkriminovaný článek v médiích ani na záznamy Bezpečnostní informační agentury a nic ve spise nenasvědčuje tomu, že by jejich posouzení stěžovatelova případu bylo těmito informacemi ovlivněno. Odsouzení stěžovatele potvrdili striktně na základě důkazů obsažených ve spise a konstatovali, že soud prvního stupně správně zjistil všechny relevantní skutečnosti a správně aplikoval právo.

115. Z toho vyplývá, že bez ohledu na krátkou dobu, která uplynula mezi zveřejněním záznamů Bezpečnostní informační agentury v médiích a zasedáním odvolacího senátu ve věci stěžovatele, neexistuje žádný důkaz, který by nasvědčoval tomu, že soudci Nejvyššího soudu, kteří rozhodovali o odvolání ve věci stěžovatele, jimi byli ovlivněni.

116. Výše uvedené úvahy postačují Soudu k učinění závěru, že článek v médiích a zveřejněné záznamy Bezpečnostní informační agentury neporušily stěžovatelovo právo na spravedlivý proces ani presumpci neviny podle čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy.

VÝROK

Z TĚCHTO DŮVODŮ SOUD JEDNOMYSLNĚ

1. *Prohlašuje* stížnost za přijatelnou;

2. *Rozhoduje*, že nedošlo k porušení čl. 6 odst. 1 a 2 Úmluvy.

(…)

(Zpracovala Mgr. Jana Zápotocká)